

Ese detrei ori in sepiemana: Mercuria, Vineria si Domineca, candu o colă integră, candu numai diumetate adreca după momentulu imprejururilor.

Pretiul de prenemaratiune:

pentru Austria:	8 fl. v. a.
diumetate de anu:	4 " "
patraru:	2 " "
pentru România si străinatate:	
de anu intregu:	16 fl. v. a.
diumetate de anu:	8 " "
patraru:	4 " "

Catra oo. cetitori.

Inscintiarile ce le primim, dar mai verosu multimea reclamatiunilor ce ni sosescu neincetatu, — ni marturisescu destulu de ariatu că esemplarile „Albini“ sunt detinute pre cele mai multe linie postale, din cate sunt date in administratiunea on. ministeriu ungurescu.

Adeveratu că diurnalele némtio-unguresci ce se inspira de la guvernulungurilor, ni prevestira anca de lungu timpu că „Albini“ nu i se va mai permite intrarea in Ungaria, in Banatu si in Transilvania, adeca ni se va detrage debitulu postale.

Nam crediutu faimeloru, neci presupunem asemenea fapta de la on. ministeriu ung, ca nu cumva prin presupunerea nostra se-i facem o insulta nemeritata. La tota intemperie asceptam o vorba oficiala, celu putieni se fumu avisati. Astadi, fora d'a fi avisati, din reclamatiuni vedem ca postele ung. ni denega servitulu ce detorescu diarielor, precum deunadi denegara diurnalului natiunale croatul „Novi Pozor.“

In mania tuturor acestor despusestiuni contrarie, „Albin“ nu va incetă, ci se va continua casă pana acum'a.

Si pana se gasimodulu celu mai bunu alu continuarii, deocamdata ni-am propusu ca pentru Ungaria, Banatu si Transilvania s'o spedam in pachete catra locurile mai de frunte, adresand o catoru-va barbati pe cari din renume séu personalminte ii cunoscem de natiunisti zelosi si că prin urmare nu vor refusá rogarea nostra, intru interesulu causei comune, d'a binevoi se imparta — precum li va veni mai indemană — esemplarile pre la cetitorii din juru caror'a li-su adresate.

Despusetiunea ministeriului ung. ne lovesce in partea materiala, adeca pachetarea pretinde spese si lucru mai multu, pre candu noi nu despunem do catu numai despre puterile de pana acum'a. In asta privintia ni-am facutu socot'a asiè, că vom tipari cate doué numere in sepiemana, si daca uneori nu vom poté lucru doué deplinu, vom tipari celu putieni unu numeru, dar acesta la tota intemperie.

„Albin“ dara va luptá cu ori ce pedepe, ea se va continua, va trai. Dreptaceas abonamentele se primeseu casă pana acum'a, éra pre dd. cari sunt in restantia cu pretiul de prenemaratiune, ii rogamu se refusescu socotelele ca se potem si noi suportă mai usior spesie ce ni s'a urecatu.

Pre domnii, caror'a ni permitem a li adresá pachetele, ii rogamu se ni dee mana de ajutoriu. Éra pre oo. nostri cetitori ii rogamu se ni pastreze aderintă de pana acum'a, precum si noi li-o pastram din a nostra parte.

FOISIÓRA.

Floareni si res'a.

Dis' unu fluturu catra rosa:

„Buna diu'a, drag'a mea!

Fulgeru, plóia, ventu si gródia

Se pornescu si m'or udá,

Si me temu că voju mori.“

„Deci te rogu se faci unu bine,

Se me lasi in sinulu teu,

Se petrecu nótpe la tine,

Se me scapu de chinulu greu,

Si ou' se-ti facu ori si ce doru.“

Dis'a ros'a catra fluturu:

„Fugi copile sburdaretu!

Vecinicu siulu voiu se-mi scuturu

De-alu teu nému, de voi sireti,

Ce 'nsielati bietelete florii.“

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespondenti a-i nostri, si d'adreptulu la Redacture Josephstadt, Langeasse Nr. 43, unde suntu a se adresa si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea se speditur acante vorbi nefrancate, nu se vor primi tra cele auoname nu se vor publica.

Pentru anionice si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde cate 7 or. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiu. Pretiul timbrului cate 800x. pent. una data, se antecipa.

Neavendu esemplarie ca se potem sa tisface multime de reclamatiuni ce ni sosescu pentru nrri 46, 47, 48, 49 si 50, rogamu pre dd. reclamanti se fie cu acceptare pana se recapitam esemplarile ce — dàmu cu socotela — le detinu postele ungur. Trebuie se le recapitam căci este aveera nostra, respective a cetitorilor nostri, avere drépta, ce nu contiene neci fapta neci cugetu criminalu; — căci nu e „Albin“ carea se comita crime, ea cérca se spuna numai adeverulu si pretinde numai dreptatea, si candu totusi i se facu suprarai si i se punu pedece, ea cunosc proverbiu: „Dreptatea si adeverulu umbla cu capulu spartu“, dar scie totodata că unu capu romanescu nu pere d'o ciocnitura.

Prevedemt greutatile stadiului in care intram, dar nu ne sparim de ele, căci avem fericirea d'a lucră in caus'a natiunala romanesci carea este o causa drépta, si noi credemt că Ddieu neci odata nu va lasa ca dreptatea se fie lipsita de ajutoriulu lui celu suntu.

Viena, 5 iuniu n.

Redactiunea „Albini.“

Viena 17/29 maiu 1869.

Vicerogegele Egipetului petrece in Viena de cateva dile, éra mane va pleca catra Berolinu. Caletoria pôrta oficial minte numele de „caleatoria la scalde“, ceea ce va se dica cumca neci unu barbatu de politica nu se occupa, in combinatiunile sale, de scalde si de starea sanitaria a moscenitorului faraonilor. Astu-felu este datin'a politicilor, d'a cugetă ori si ce, numai nu ceea ce li se spune oficialminte.

Combinatiunile a supr'a acestei caletorii sunt fôrte multe si interesante in aceste mominte candu Europa intréga privesce catra Egipetu, vremu se dicemt catra Suez.

Versiunea vech a era că vicerogege, ca vasalu alu Sultanului, ar avea doar intia naturala tuturor vasalilor, d'a scapă de domnulu seu de la Constanti nopol, pentru a-si face tiéra autonoma si nedependinte. Spre scopulu acesta i-ar fi de lipsa bunavoint'a si invoirea suveranilor europeni, deci a purcesu se castige acésta invoie. Pre catu de naturala pôte se-i fie dorint'a, pre statu de anevoia potint'a d'a-si satisfacă. Celu putieni in Vien'a, desi a intimpinat o curtenire mare, i s'a facutu cortelu in curtea imperatésca scl., dar fu tratatu dupa ceremoniele indatinate cu unu vasalu, adeca prin locurile publice cuprindea locu de a stang'a Imperatului, éra

in audiint'a ce avu la Maiestatea Sa Imperatulu, a fostu de fatia si representantele Sultanolui scl.

A două versiune este cu multu mai credibila, carea se referesc la canalul de Suez. Guvernul Egipetului prevede că unu canalu, la care se va imbuldî atat'a lume, va dà ansa la conflicte dese, procese mari intre puteri. Omenilor slabii inse nu li pote veni la socotela d'a se espunc la posibilitatea de conflicte cu cei tari, de aceea Egipetulu ar dorit se se neutralizeze canalulu. Acésta doarintia, odata expresa, nu sufere indoieala că puterile europene vor incuiintia, din cauza că fie-carea de ele se teme de rivalitatea celeia latte.

Dar mai este si alta tréba cu canalulu de Suez. Intreprindetori au cheltuitu fôrte multi bani, mai vertosu pung'a viceregelui s'a fostu deschis fôrte tare. Fora indoieala, viceregele nu ramane fora de neci unu picu de punga; elu este fôrte avutu. Dar trebuie se cugete si la interesulu celoru latti consoti ai intreprinderii. De aci s'a nascutu ideia ca se vindu canalulu, puterilor maritime europene. Imparta ele pretiul intre sine, respunda fie-care a sa parte si-lu neutralizeze.

Ideia vinderii nu e tocma noua noutia. S'a nascutu mai antaiu in capulu diplomaticilor europeni. Dar din cauza că miscamentulu comerciului cu Asia nu este constatatul deplinu, ici colé se scie cate unu datu, colé numai venitulu, mai intru altu locu se scie numai numerulu camilelor de negotiu, apoi nu se prevede neci calitatea canalului pana ce nu intra in folosintia, preste totu fiindu o mare nesecuritate, diplomat'a nu s'a sentit indemnata a incepe negotiatiuni pre basa unor simple ipotese, si anca negoziatiuni atatu de scumpe.

Toam'a acésta nesecuritate in prevederi, pare că-i neliniștesc si pe intreprindetori. Sciu ei că lucrulu cercatuar mai bunu pretiu de catu celu imbiat, totusi nu ascépta cercarea ci insisi l'imbui. Intreprinderea este multu populara in Europa, deci vor se-i sploateze popularitatea. Cu alte cuvinte, si-dicu intreprindetori: „mai bine astadi unu ou, de catu la pasci unu bou; — ce-e in mana, nu-e mintiuna!“

Ore este crima a trai?

Acésta intrebare ni-o repetim neincetatu, cugetandu de o parte la dreptele pretensiuni ale romanilor din Ungaria cu Banatulu si din Transilvania.

éra de alta parte la portarea ministeriului ungurescu in fat'a acestor pretenzioni.

Ce pretindu romani din Ungaria si din Banatu? Pretindu, basati pre esistintia loru naturala ce li-a dat'o Ddieu, ca prin lege se li se recunoscă si se li se garante vietiua natiunala, adeca pretindemt ca ungurii se ne lase a trai.

La acésta naturala pretensiune a nostra, guvernulungurescu si parti'a lui respundu prin o lege carea ajuta in capulu nostru pre elementulu magiaru ca se ne apese, si totodata nega existintia nostra natiunala. De ce ni-o nega stepanitorii: ore este crima a trai?

Daca a trai, nu este crima, atunci stepanitorii n'au dreptulu a ni vatemu vietiua. Daca e crima, atunci nu potu se o nege căci e complice celu ce nega crima. Deci, stepanitorilor, dati-o pre fatia daca este crima a fi romanu; dati-o pre fatia daca prigonirile ce le-ati portuitu a supr'a natiunei romane, aveti de cugetu se le scrieti in analele vostre cu prigoniri contra unor criminali?

Ici vedi unu romanu maltratatu pentru că a votatu la alegeri. Colé altu romanu maltratatu pentru că n'a votatu. Va se dica: neci darea neci nedarea votului nu pote scuti de urgfa stepanitorilor, carea nesamtintu a trebuitu se se pornescă din alta cauza: ore este crima a trai?

Romanilor Transilvaniei, prin lege santiunata de monarculu, li s'a recunoscute existintia loru politica. Densii pretindu acésta recunoscere de la veri si cine. Ungurii, in locu d'a satisface pretensiunei, ajutara a scôte legea din activitate. Inca mai multu: ca romanii neci se-si mai pote renoi pretensiunea, ministeriulu capetă de la dieta acea carta bianca prin care, la bu'a lui placere poate prochiamá in Transilvania absolutismu si stare de assediu, — gurele romanilor trebura se amutiesca.

Cu ce dreptu ni facu ungurii aceste superari? Murturisimt că n'au auditi pomenindu despre dreptu, daca cumva nu este dreptulu istoricu, care uniculu se bucura de favorea d'a fi accentuat din cauza in candu prim ingomfatele fruse ritorice ale politicilor unguresci.

Si ce este acestu dreptu istoricu? Istor'a ni spune că n'au fostu unguri in tiera nostra, si candu au venit, n'au adus cu sine pamentul in spate din Asia.

Dar scusa! Se poate că ungurii n'ar avea placerea se mărga in istoria atatu de inderetu, ci dora s'ar oprí in evulu

„Soriora draga, scumpa!“
— Dis'a fluturu vielenu —
„Inim'a se mi se rumpa,
De-su cu ceilalti fluturi nému,
De-su si eu insielatoriul!“

„O! dà-mi drag' adapostire
Si robu pururea ti-oiu fi,
Alu meu doru, norociu, iubire,
Pentru tinc vor trai,
Dieu! me juru pe ce-ti vorbescu!“

Astfelui ros'a se 'mblandiesce,
Si-si despatur' alu seu sinu,
Astfelui fluturu-si gasesce
Unu culcusiu de visuri plinu,
Unu culcusiu dumnedieescu.

Plóia vine si se duce,
Tresnetulu s'a contenit,
Fluturulu visédia dulce,
In culcusiu-i fericit
Unu visu mandru coi dimbi.

Nópte trece diu'a vine,
Fluturulu s'a desceptat,
Si scuturandu de pe sine
Róu'a, sborulu si-a lusat,
Ros'a n' veci nu-lu mai dier! —

Despre insusirile moscenite de la parinti.
(Excursiune fisiologica, de medicinistulu Ioane Papp, citita in societatea lit. a romanilor din Viena.)

(Incheiare din nr. trecutu.)

II. Partea cea mai grea a excursiunei noastre e cercetarea influintei preponderative, si in specie care parte, adeca masculinulu seu femininulu are ingerintia pregnanta pentru cutare seu cutare organu, seu influintiedea ambii in modu egalu.

Anatomii mari s'au expresu in afaceres acésta cu deosebita reserva. E si forte natu-

ralu pentru că omenilor nu li placu nesecuritati, pareri neintemeiate, ci dorescu formule otarite opiniuni absolute. De acestia este si Orton anatomulu, care dice cumca barbatulu dà configuriunea esterna, seu altmintrea organele locomobile, éra femeia'sa ces interna seu cu alte cuvinte organele vitale. Studiulu embriologic pare a contradice acestei opiniuni.

Controversa intre Linée si Decandolle, doi botanici ne va desluci a supr'a efemeritat opiniunei citate. Linée pretinde că plant'a interioara (va se dica organele fructificatice) in tota formele de bastardu sunt egale plantelor feminine; éra organele esteriore ar semenă celor barbatesci. — Acì vine Decandolle si se opune acestei pareri diametralu. Dece două autoritati de specialitate si-contradic astfelui, noi in obiectivitatea nostra nu scim carei parti se ne alaturam, ou atat'a mai vertosu căci Sagaret, basandu-se pre faptele din esperiint'a lui propria, a delaturat ambele opiniuni, foră ca se puna alt'a in lo-

mediu. Prè bine. Dar ce dreptu erá atunci? erá si la noi casí pre aiuria in Europa, erá — ca se ne esprimemu pe scurtu cu vorbele unui scriotoriu francescu —: „bajonetele, dreptulu principilor; rescóla, dreptulu popóralor; invingerea séu fug'a compuneau articlii dreptului publicu.“ Atunci dara nu poate fi vorba de dreptu, ci numai de fortia. Bul'a aurea si multe altele s'au nascutu in modulu acest'a, dar nu s'a nascutu neci odata unu dreptu alu elementului magiaru a supr'a celoru lalte na-tionalitati.

Así stamu cu istor'a!

In actualitate dóra au castigatu magarii ver'i unu dreptu a supr'a nóstro? Ba nu! caci romanii au protestat contra tuturor nodreptatirilor si despu-setiunilor asupritórie, si neci o iota n'am renunciatu din drepturile nóstre.

Avenu dara dreptulu a trá, este unu dreptu innascutu si nealienabilu, prin urmare nu pote fi crima.

Tari in consciint'a dreptului nostru, se li spunem celor'a ce au scrisu in lege că nu esistu romani ci numai magarii, se li spunem: romanii *traescu!*

De la diet'a Ungariei.

(**) Pesta, 3 iuniu:

Desbaterea generala a proiectelor de adresa, s'a sfarsit u astadi. Anevoia va fi fostu candum o desbatere mai ustanitorie si mai neinteresanta. Li s'a fostu uritu tuturor partitelor de lungele tautologii. Nisec reporturi detaiate, credu că fi si pentru cetitoru totu atatu de ustanitorie, deci ii cruti d'a le scrié, marginindu-me numai la momintele principali din desbatere si de pre langa ea.

Jókay afirmă că administratiunea unei armate proprie unguresci, n'ar costá tierii sum'a de bani ce contribue la armat'a comuna. N'am cump'erá vite cu 20 fl. mai scumpe de ce ni se imbie, si apoi nu le am viinde cu 20 fl. mai estine de ce li e pretiul. N'am d'a unui gentilomu unu milionu de florini, ca se inventeze o specie de pusca, ce dupa unu anu de dile nu mai trebue. Cu delegatiunile — dise dsa — sunt nemultiamite tóte partitele. Trecendu la liberalismul ministeriului, i spuse că acest'a e atatu de nepopularu in catu granitiile militare mai voiesc se remana sub absolutismul militaru, de catu se vina sub ministeriul ungurescu.

La votare, proiectulu (deachistu) comisiunei dietali, cu o majoritate de aproape 100 de voturi s'a primitu de baza pentru desbaterea speciala.

In contra alegérii lui Klapka a sositu o petitiune.

Fülop, deputatul din ceterul Lipovei, fiindu denumit u tabul'a reg., a renunciatu la mandatulu seu. Astfelu dara acestu ceteru romanescu este vacantu. O're vom reesi cu unu na-tionalistu?

Pesta, in 4 iuniu n.

In siedint'a de astadi a casei se fini desbaterea speciala a adresei deákistiloru. Se feca din partea na-tionaliloru cele dóue emendaminte in caus'a na-tionalitatiloru si a Tran-

silvaniei, afara de acésta unu emendamentu din partea deputatului Henzelmann si unulu din partea lui Stratimiroviciu, ambele in caus'a orientale, celu d'anteiu recomandandu o politica amica principatelor de la Dunare, intru interesulu castigarii de simpatia, cel'a laltu recomandandu politic'a de *neinterventione*, pentru ca se se pote emancipá crestinii.

Maioritatea deákistiloru le respinsese totu foarte gratia!

Emendamentulu in caus'a na-tionalitatiloru se desbatu mai lungu timpu, pentru că fu atacatu din partea mai multor magarii si magiaroni, anume din partea lui Deák, Uhlarich, c. Zichy Nándor, Irányi, Szallay, Nyáry si Ivánka; deci pentru aperarea lui si combate-rea argumintelor contrarilor se scolaru — afara de propunatoriu Buteanu, inca Cucu, Paulini Tóth, Lazaru Ionescu, Hodosiu, Borlea si Babesiu. Cuventare lunga si formale tienu dlu Ionescu, era lovitire si respongeri agere li fecu contrarilor Babesiu; acésta par' că presentau densii caci la incep-putu strigau si nu voiau se-lu asculta; dar in-data ce li plesn'i cateva adeveruri bune in facia, mi ti-lu ascultara cu cea mai marc aten-tiune. Un'a inse nu ni place, accea că dlu B. nu-si sci'u suprime indignatiunea asupr'a contrarilor, ci li marcă susținutu intrigantu cu u-nelle cuvinte pré aspre, prin ce fora se ni ajute cau'a, érasi interită turb'a acelorú ómeni asupr'a sa. Firesec că manier'a miserabile a contrarilor merită astfelu de marcare; dar n'oi-nici nu ni pare reu de ei, ci ne dore candu li vedem ochii cranti si-i vedem aruncandu-si sagetile verinóse asupr'a celui mai amatu barbatu alu nostru.

In caus'a Transilvaniei, fiindu că dupa propunatoriu Cucu, carele are intr'adeveru o propunere catu se pote de sonora si nime-rita, din partea contraria numai unu domnul comite Bethlen si-cercă noroculu d'a combate si responde emendamentulu, si dupa ce ace-stu'i a respunsu cum se cade dlu Hodosiu, cu atat'a se fini tota discusiunea.

Preste totu magarii se acceptau la unu scomotu mare din partea na-tionaliloru, pre candu acestia, precum s'a spusu in „Albină“ din capulu locului, si-propusesera a nu face scomotu si numai intr'atata a intrá in discusiune lunga, in catu contrarii ar provocá a-tarea.

Así treceram si preste adresa si acum se crede că deputatii nostri numai la ocasiunea candu se vor desbate reformele munici-pielor, judestielor si legei electorale — vor intrá in lupta apriga si adanea.

Pesta in 1 iuniu n.

(a) Dle Redactoru! Se-mi fia iertat u Vi face dóue observatiuni, un'a intru interesulu partiei ce represinta organulu DVóstre, era alt'a intru interesulu adeverului.

Mai anteiu adeca Ve rogu se fiti con-vinsi, că a facutu forte rea impresiune critic'a condamnatória, ce publicarat in nr. 50, in fruntea foii, asupr'a partitei rom. na-tionale de la dieta pentru portarea ei concessiva facia cu deputatii romani deákisti. DVóstra, nu me in-doiescu, că veti fi convinsi, cumca deputatii na-tionali ce facu, facu intru interesulu causei na-tionale, dupa judecata matura, tienendu so-cotela de impregiurari. Cà multor'a nu va fi

placendu si că multi nu vor fi pricependu totu pasulu deputatilor na-tionali, credu si este naturalu;¹⁾ dar dupa ce partita mai buna, mai solida, mai démna de incredere n'avemu in na-tiune, si dupa ce organulu DVóstre trece de organu alu celoru de frunte din acésta partita, asiè mi se pare, că este unu neconveniente, ca faptele acelei partite — uni-lateraminte se se atace si condamne in coló-nele lui — pentru cuventul că Onorat'a Redactiune n'ar fi priceputu — „ce vor se dica ele?“²⁾ Dupa mine, de aci n'ar poté urmá de catu, ca se cereti splicatiuni, era in easu de lipsa, se apelati si la onoratulu publicu na-tionalu, se enuncie elu judecata. Numai asiè veti poté evitá prepusulu si chiar imputatiunea, că Vi arogati rol'a de censore supremu, o ro-la, ce este in contradicere cu programul Albinei.³⁾

Acésta observatiune mi luai libertate a vi o face — din parte-mi — cu atat'a mai vertosu, caci prin astfelu de critico, fiindu că stati tare aprópe de partit'a pre care o con-demnati, pre candu o criticati si condemnati, nu poteti a nu desceptá prepusulu, cumca faceti acésta cu scirea ei, pentru vre-unu scopu de intrig, séu din intrig'a unor membra a ei; prepusu si respective supositu a buna séma neintemeiatu.⁴⁾

Alta observatiune ce am a Vi face, este, că proiectulu de emendamentu in cestiunea de na-tionalitate — precum me convinsei chiar astazi, nu este subscrisu de 20, ci numai de 19 deputati romani; va se dica — nu numai ambii „viciu“: Ivacicovicu si Ioanovicu, ci si dlu deputatu alu Banatu-Comlosiului Bogdanu V., acel'a pe care l'a cantat unu poetu na-tional, — nu l'a subscrisu si nici nu vre se-lu subscrive. Causele pentru cari nu vre se-lu subscrive nici pre acest'a, nici pre celu in cestiunea Transilvaniei, nu vi le potu spune. De ori-cine le-am intrebaturu, n'am primitu altu respunsu, decat: „tréncari-fléneuri“! Deci eu nici nu voi, nici potu a-lu criticá; traga-si socotél'a cu densulu cei ce l'au candidat, alesu si tramisu la dieta ca *pre romanu!*

In fine, fiindu că am apucat u Vi scrié despre cause atingatorie de partit'a na-tionala si emendaminte ei, Vi mai facu cunoscute, cumca emendamentulu in caus'a Transilvaniei, asiè precum l'ati publicat cu postulatulu mo-dificat, s'a subscrisu de mai multi si dintre cei ce nu se tienu de partit'a na-tionala, anume s'a subscrisu de dnii Miron Romanu si Dem. Ionescu, si multi nutreescu tota speran-t'a că se va subscrive si de altii inca, pre cand érasi altii se temu că era se pote intem-plá, casf anu la asemenea ocasiune, ca audea in

¹⁾ E repreceputu pentru că e naturalu? au e naturalu pentru că e nepreceputu? Noi érasi nu intielegem!

²⁾ Am condamnatu pre deákotomani numai, caci ei faceau talmesiu-balmeiu. Poftim a celi anca odata pen-tru a te convinge!

³⁾ Censurarea, redactiunea ce n'o face din detorinita morală, cauta s'o faca diu necesitatea fizica d'a implé colónie. Ast'a inse nu insémna „supremu“, deci ne potetă cruti de acésta vorba. Judecata publicului ni-ar fi forte bine venita. De-am fi cerutu splicatiuni, ni s'ar fi respunsu: „Au dora nu seiu anea vorbi, nu vi-am spusu respicatu“ — Catu pentru programu „Alb.“, acésta n'am calcatu dar neoi se cuprinde in acésta programa ca noi se suspiciunam pre cineva, d. e. pre onor. clubu, despre o capacitate nefalibila.

⁴⁾ Candu ar fi intriga, deákotomanii nu s'ar plange, ei sunt maestri fatia cu noi. Candu am pasi pe asemenea terenu, s'ar bucurá, securi că ne potu devinge.

magariului si epii, e unu magariu modificat: „urechile sunt cele ale magariului, numai ceva mai scurte, cóm'a e ce'a a magariului, si coda, pelea si colórea sunt ale magariului, numai in pucinu modificat, estremitatile sunt inalte, copitele anguste, subtiri si inalte, tocmai ca la magariu. Corpulu si pantoccele sunt rotunde si pline, prin care se diferesc de magariu si sémena epiu.“ Acésta este descrierea mulei, acum se descriem catarulu: Catarulu e productulu unui armasariu cu magaritia, acest'a e unu calu, modificat esential-minte: urechile sunt cele ale calului numai ceva mai lungi, cóm'a lunga a calului, cód'a stufoasa a calului, pelea delicata a calului, estremitatile puteróse, copitele late si largi ca la calu. Corpulu si pantoccele sunt imflati si lati, prin care se deosebesce de calu si sémena cu muma-sa cu magaritia.“

Din aceste fapte si-a dedus Orton teori'a sa, si n'oa nu ni remane de catuse aretámă si alte pareri, contrarie acesteia si in fine o

óra a dóue-spre-diecea — unii se-si sterga numele!

Desbaterea generale a adreselor, se va incheia mane, si fiindu că emendaminte nu se vor face decat din partea na-tionaliloru, asiè se crede, că in siedint'a de joi se va termina si desbaterea speciale si asiè inca in acésta septembra diet'a va trece la lucrarea sa propria, legiuitoria.

Autonomi'a bisericicei romane gr. cat.
Intre Carasii si Temisiu, 18/30 maiu 1869.

(I) Desi numai cate o data, ca retacita ni vine „Albină“ de dóue septembri, totusi cu atat'a ni e mai scumpa si dorita, si eu din adinsu sum provocat din mai multe parti a me adresá catra dens'a intr'o causa de cea mai mare importan-ta, in caus'a congresului rom. catolic, la carele suntemu chiamati a ne infatisia si noi romanii greco-catolici.

In tóte partile se desbatu cestiunea, că — cum avemu se ne comportam facia cu acésta chiamare la congresulu romano-catoliciloru?

Ar fi lungu si sterilu a insirá cate tóte opiniuni, ce se manifestara; destulu că in fine noi cati-va affaramu cu cale, a ne adresá catra celu mai de frunte barbatu si na-tionalistu alu nostru (n'avemu lipsa al spune numele, caci totu Banatulu, ba tota Romanimea lu cunoscere) si a-i cere consiliul intr'acésta cestiune. Consiliul ni sosi nainte cu optu dile, la luar'amu la matura judecata si lu affaramu — unicul corespundatoru interesului nostru si detorintelor ce avemu catra biseric'a nostra autonoma si catra na-tionalitatea nostra romana.

Consiliul barbatului nostru este pre scurtu acest'a: Dupa ce capii bisericicei unite n'au staruitu, nu s'au potutu intruni pentru a staru si conchiamarea unui congresu propriu alu acestei bisericice si intre cercustarile de fatia, unu astfelu de congresu neci nu s'ar concedé cu un'a cu dóue, *alegerea ordenata se se faca*, dar se se aléga totu barbatii (si din cleru si din mireni) cari sunt insufletiti pentru na-tionalitatea si autonomi'a nostra. Acestei barbatii poi, ca deputati alesi prin incredere comună a poporului si clerului de biseric'a unita, pre temeliu mandatului lor, adeca a acestei increderi, se se adune cu totii la unu centru, buna óra in Pest'a, si — dupa exemplul celor 13 deputati romani ortodosi de la congresulu serbescu in a. 1865, se se constituie ca — *representant'a legitima a bisericicei autonome gr. cat. romane din Ungaria si din Transilvania*, si se formuleze postulatele sale catra MSa intru interesulu acestei bisericice, intre cari postulate ar poté ocupá unu locu principale organismulu provizoriu pentru unu congresu formale propriu, a caruia conchiamare catu mai cu-rendu prin Maiestate ar trebui staruita din tóte poterile, infatisandu-se toti deputatii in corpore ca suplicantii, in acésta privintia, naintea MSale pregratiosului Monarcu si legiti-mandu-si si cu gur'a tota procedur'a, carea altfel ar fi — ca pururea, din partea contrariilor nostri cu cele mai false colori descrisa.

Acest'a este consiliul si credem că nu mai urmandu acestuia, ni vom face detorint'a si ni vom salvá interesele vitali.

teoria prin care tóte se le esplicamu mai u-sioru si netedu.

Trebue inse, nainte de tóte, se premitu cumca in exemplul despre *cataru si mule*, remane o caracteristica generala, adeca insu-sirile magariului intr'o parte, era in alt'a celea ale armasariului, prin urmare dispositiunea a-cést'a va fi bine a o numi „puterea rasei“ care prevaléza.

Fia de ajunsu acestu exemplu. S'ar mai poté aduce exemple despre ineruciare canili-ori eu lupi, ori vulpi, diferintele remanu totu acele-si.

Dara intrebarea e: Daca intr'adeveru-tat'a prevaléza, apoi nepomenindu despre multe alte cele, cum se pote ca Tucidide celu intelligent se fia fostu fiul unui omu prostu? Séu fiul lui Cromvel, Ricardu a semenatu-tata-ne-seu? etc. etc. Asiè-dara se vede inase-men-e esempe cumca mama nu precumpeni, pentru cari inse nu ne potem dá neci o es-plicatiune, ci in virtutea transmisibilitati in-

Statistică a scăolelor în tractul Lipovei.

Lipsă unei statistice generali despre scăolele noastre, nu s-a sentit neci odată mai tare de catu acumă, cind ne vedem intrându în o fază nouă, ce ni-a pregătit nouă lege dietala în cauză invetiamențului.

Fiecare comunitate bisericescă are se lupte pentru a-si pastra sediile sa confesiunale, în contra tendinței egemonisatorilor dăniile transformării în scăole comunale.

Lupi s'a inceput. Dar totusi noi pana acumă inca nu scim: cati suntemu cari luptăm? Lipsesce statistică carea se nici respunda la această intrebare.

Că se se suplinăceacestă lacuna, măcar în parte, mi-am propus a scrie despre numărul și starea scăolelor din tractul Lipovei. Dacă și altii vor face astăzi de prin alte tracte, datele se vor inmărti pana se se completeze unu tablou generalu.

Tractul Lipovei numera 44—45,000 de suflete. Are 48 de scăole cu 51 de invetitori. Scăole, în cari copiii sunt separati de copile sunt două: una în Aliosiu și altă în Lipova. Totele comunitatele tractului au clădiri scolare proprii. Cercetarea scăolelor (fata cu tangurile ce se audu de prin alte locuri) și progresul sunt imbucurătorie în tractul întregu. Zelul și capacitatea invetitorilor (cu excepția lorui 2—3 dintre cei bătrâni) facu sală poporului ce-i sustine, era neobositului inspectore scolarului lui protopopu Ioan Tîrzanu mangaiare și bucuria.

La rezultatul acestăi am ajunsu astăzi că, spre fericirea noastră laudatului d. protopopu este și barbatu de specialitate în pedagogie. Pedagogii noștri sunt mandri a-lu numări de Nestorele lor. Catra frumusele sale cunoscintie pedagogice, Pr. Santișa Sa adauge unu tact și o energie sănătoasă a fi modelu. Înregistrat cu aceste calități, S. Sa nu lasă neci unu abusus nepădepșit și, neci o activitate neremunerată. Urmărea tu că invetitorii cei rei cercara cum se scape de unu inspectore ce li era prilejuros, era cei buni anca dintru indepartare veniau și se indesau a capătă posturi aici, unde sub priveghierea S. Sale erau scutiti de abusuri și erau securi că activitatea loru îi va naști. Tractul devine asilul invetitorilor zelosi. Multă i-a ajutat S. Sale și acea cercunstanță că prin ceteve districte vecine, fiindu invetitorii reuși tratați, veniau aici cu multimea cindu se deschideau concursuri, va se dica avea de unde alege.

Cindu scriu acestea, decurgu essamenele în tractu. Santișa Sa, desătătu de naștău în etate, nu slabesc nemica din energie de mai naște. Merge din comuna în comuna, și în fiecare essamenul este o serbatore populară, se infatișă nu numai tatii ci și mamele. La ceteve a fostu de fată și scriitorul acestoru sîre, și a vediut cu placere cum bucuria parintilor se urcă pana la entuziasmul cindu audiau respunsurile bune din gură copililor. Totodata Pr. Santișa Sa explică în fiecare comunitatea legea nouă în cauză instrucției pana se precăpă șomerii modulu cum se-si sustină scăolele confesiunale. Comunitatea preste totu s'au și dechiarat pentru scoli confesiunale. Ma acăsta a datu impulsu și conțenitorilor germani cari asiderea se dechiară, pe rându, pentru scoli conf. Am dorit să audim si din alte parti că protopopii nostri explica credinciosilor legea.

Incheiu respicandu-mi dorintă se deosebie turororii protopopilor nostri asemenea intelectuală și zelu pentru cauză invetiamențului, atunci scăolele nu vor fi nefrecante, invetatorii nu se vor plange de salarii, era naștăea va cresce mare și tare.

Mariotu.

Biserica română or. în România,

din vitregită timpilor trecuți și în urmarea unor influențe nefaste, cadiuse într-unu intușecu de nescintia și apoi în anarchie. O anarchie ce era și este cu atâtă mai sentita și mai tristă, cu catu acea biserică produsese odată barbati a caroră caracteru și eruditie facu și astăzi onore paginelor istoriei românești.

Sub domnă lui Cusa, disese guvernul că elu o va scăde din anarchie și o va organiza. Pentru primul momentu, nici se pareă că o intenție nobila de la unu guvern de o nobilită morală de totu inferioară intenției. Dar fusă parerea numai a momentului primu, și ne desamagiră deloc ce aruncăramu o privire pre acea lege ce dicea: „Metropolitii și episcopii României se numescu de Domnul.”

Astăzi s'a și practicatu. Dupa medieci la o bună voia, Mari'sa Sa fostul Domn potea se faca la metropolit și la episcopi cum dedea cu socotă, — voiu se dicu: cum potea se-lu ajute socotă: dacă cumva dintru intemplare a gustat ceva-si cam multătisoru din voia bună. Cu astă maniera, guvernul ii consideră pe prelatii romani de nisice simpli oficiali de ai sei, căci elu insuși i-a denumit; era credinciosii ii considerau de necanonice, căci ajunseseră la demnitatea biserică numai după ce calcasera sub picioarele loru procedură prescrisa de santele canonice. Neci astăzi, opinionea publică din România n'a incetat să se tangă contra acestorui episcopi, esită din profanarea canonelor.

Că se facă dreptate opiniunei publice, guvernul actual este așterne corporilor legiuitorie unu nou proiect de lege pentru „alegeră mitropolitilor și episcopilor.” Va se dica, de acum nainte va fi alegere, nu denumire. Aceasta e unu pasu spre imbuințare.

Dar cum va fi acăsta alegere? Eca ce spune proiectul de lege în articolul alu 2-le: „Alegerea se face prin o adunare extraordinară, compusa:

- de membrii ortodossi ai amandurorui corporilor legiuitorie;
- de arhiecrei și archimandritii romani din tiéra;
- de protoierei fiecarui districtu și ai orașelor.

Ajunge acestu articolu pentru a prevedea că neci noulu proiect de lege, de se va adopta, nu va potă organiza biserică, ci numai o aruncă și mai adancu în anarchie.

Ce va se dica membrii ortod. ai amandurorui corporilor legiuitorie? Au canonicele ceva scire despre densii? Nu! Se mai socotim și cercuștă: dacă alegatorilor ortodoxi dintrunu colegiu, li se vine veri unu deputat de religiune straine, acesta nu poate participa la alegerea prelatilor, prin urmare toti alegatorii din respectivul colegiu remană despoiați de drepturile loru bisericesci, de influență ce li se cuvine la alegeri.

tiele conturbatorie la reproducerea fidela a descendintilor. La crucișare, d.e. a porcului selbatelor cu celu domesticu, au toti purceii perulu cerusiu a tatalui, și la reimpreunarea aceliasi scrife cu porculu domesticu remasă, după Meckel, asemarea cu porculu selbatelor în unii dintre purcei. Aceasta faptă Orton o asigura și despre cani.

Alta influență conturbatorie e atavismulu, său asemarea cu bunii nostri, acăsta o scite, dreptă-aceea nu citezu exemplu. —

Intrebare e, cum se poate unu ca acăsta? Explicarea nu se poate da altătrimea, ci insușirea din bunicu transmisă în tata, la acesta a remasă mascata prin veri o influență șoare-care antagonistică, și la fiu delaturandu-se influență antagonistică, s'a transmisă insușirea bunicului. Numai astfelui ni potem spăla cumă dementiale ori alte băile care paru a fi adormite într-o generație, în viitoră resară cu totă veemintă loru de mai naște.

A treia complicatiune mai e, ca se-i di-

Vine acum întrebarea dacă credinciosii potu se fie despoiați de drepturile loru? Respondem să asiderea eu: nu, căci missiunea statului este dă ascură cetățenilor drepturile loru, și nu dă li le luă.

Inse se abstragem să de la formalitati și de la cestiușa de competență, să se-i primiu în totă obiectivitatea pe membrii legaliștii din București. Cine sunt și ce sunt? Dupa datină ce se practica în România de catu-va timpu, densii sunt alesi prin influență partitei domnitării, și sunt alesi nu de după increderea publică și capacitate, catu mai verosimilă de după colorea loru politică. Vom vorbi pe scurt: sunt în precumpenire creaturele cutarei factiuni politice carea dintru intemplerare are poterea a mana.

A incredintă biserică în manile acestora, ce alta insinuă dacă nu aruncarea ei de preda factiunilor politice ce vor urma ună după altă? dacă nu introducerea în biserică a tuturor acelora sguduiri și abusuri, care astăzi bantue starea politică a României?

Lumea catolică apuseană s'a plansu și se mai plange de relele ce au datu preste densii din cauza că guvernele sale politice se clericaliză. România vre se săra tocmai în ceea cea lață extremitate: se politise (ierarhie pentru terminu) biserică. Estremele convinu în: producerea rielelor.

Romanii din Austria nu se bucura de constituiri atatu de liberale, preste că este au necadu multu cu strainii cari, neinteligendu instituțiile bisericii ort., privescu cu suspiciune la fiecare pasu, de aceea s'au vedutu siliti a fi cu socotinta și la unele mominte de oportunitate. Cu tote acestea, lauda Domnului n'au se se sfîrșea a pune statutul loru organicu a laturea canonelor.

Altintre e în România. Este constituția cea mai liberală, precum Anglia însăși n'ară în esenția de catu numai în forma. Preste că este, nu-i suspiciunea nimenei, n'au se si de truda a respondi la capacitate. De aceea ne acceptam ca România se deosebe bisericăi sale autonomii canonica, în catu se fie modelu în totu orientulu, — la totă intemplarea se nu fie inferioară bisericiei noastre din Austria.

Nu legati biserică de guvern. Dati-autonomia ce i se cuvine, și densii va deveni o fortăreță pentru principiile de morală, libertate, umanitate, pentru științe. Astu-fel, în locu dă secundă slabitiunilor guvernului, biserică, prin spirelui ce va respondi, luva controlul, nu-lu va lasă se se abata de la calea moralei. Daca într-o tiéra se controlă tesaurele materiali, pentru ca în finanțe se pătește ordine, se nu pătește sguduiri, — apoi principiile moralei, libertății și inca sunt tesaure de controlat.

Nesmintită ni se va replică că intelectualii clerului din România este anca foarte slabă. Aceasta inse nu poate fi scusa serioasă. Sunt și prelati intelectuali. Apoi biserică se compune de toti credinciosii, nu numai de preoți. Cumca toti la olalta nu potu face intelectuală necesaria, astăzi n'au se crede nimenei!

„Unitatea României și deslegarea cestii dinare“

Este titlul unei brosuri, scrisă, precum spune pagină prima, de unu român, și tiparita la Paris în limbă nemțescă.

cemu asiă: „puterea individualului.“ Ambii parinti, dău insusirile loru organismului, dău de multe ori în graduri neegale, precumputindu parte cea mai tare, intocmai căcum am așteță rachiul, apa de soda și bere la olalta în egale parti, rachiul va da beaturei acesteia pururea gustulu seu particulariu.

Apoi în urma, aceea ce numimă noi soiul bunu, nămu bunu, ori (după știință) rasa, — inca și supusa oscilațiunilor individuale ale puterii vitale, sanatății, verstei. — Descendenții unui mosiu cu o femeie tinera vor semena mai putinu tatalui de catu mamei, și în proporție directă catra betranetie tatalui. Cu unu cuvântu, noi eredităm de la parinti trasaturile generale și ale șoaloru, ale musculaturei, a sistemului de nervi ori ganglielor, o constantă absolută într-o direcție cutarea nu există, ci e o difuziune a ambelor parti, — și e o impartiție egală a organelor ambilor parinti. Cu acestea se erediesc plecarile, temperamentul, viața lungă, puterea, sensibilitatea unuia și a ambilor parinti, — și asiă mai departe.

Ereditatea acăsta inse, cindu și cindu poate fi mascata, său innadusita, său modificata prin influență conturbatorie. De exemplu, unu om de geniu are o femeie de o organizare puterosă, dă de crani secundari, influență poate lucră astfelui ca copilul se devine irritable, nervosu, și intelectualmente slabu, — său sanatosu, puternicu, dă foră capacitate, ba chiar prostu ori idiotu.

In acăsta direcție potu fi desclinate și feliurite nemarginite, și asiă încheiată temă acăsta despre ereditatea insusirilor, — mai facând acela adăsu cumca nimenei n'au pututu bagă de séma existență unei legi statutară, ci după exemplele date cu explicația loru, credu că se va potă astăzi pentru totu casul concretă posibilitatea de a da o judecata justă în casuri speciale.

Autorul după ce învinuesc pe romani de feliurite propagande revoluționare, după ce aruncă eu tina în popor, guvernul și în Academia de științe, — conchide că anessaerea la Austria este dorita de toti locuitorii României, căci prin anessaare spăra a scăpat de agitații, a lăsat urcă pretiului pamentului, și se face drumurile de feru etc.

Nu nici veni se luă notitia de scorurile și absurditățile autorului, dacă densele n'ar fi facutu sgomotu mare și n'ar fi provocat feliurite discuții, în difaristică austriacă. Sună mai verosimilă diurnalele „Politik“ și „Neue Freie Presse“, cari amendație l'intimpină cu article de fondu în numerile loru de la 2 iunie.

„Neue F. Presse“ se miră, că o mirare prefăcută, cum de a scriu autorului nemțescă, și nu francescă, desă romanilor li-e mai indemnă francescă? Responde totu ea, că autorul a buna săma a voitu ca brosura lui se petrunda în Austria, fiind că pre acăsta o interesă mai multă. Nău ni se pare cu multă mai naturală responsul ce gasim în „Politik“, cumca adeca la numită brosura au lăsat spesele austriace, éca pentru ce a fostu nemțescă mai indemnă!

Acum dă că scimă isvorul acelei brosuri, densii nu merită o considerație mai serioasă de catu ce ar intimpla asemenea brosura ce s'ar tipări la București cu spesele guvernului român, și prin carea s'ar dice că locuitorii din Austria, Rusia și Turcia vreană anessaarea la România, ca se scape de delegații, egemonisari, de absolutism etc. În adevarat, brosura de la București n'ar fi mai ridicolă în ochii democraticei de catu căstă de la Paris.

„Politik“ face replică științifice tuturor asertioniștilor imbrosurate de acela pseudoromanu. Demuestra că România, cu starea financiară de astăzi, poate clădi mai multe drumuri ferate de catu Austria; demuestra că anessaarea ar scăpa pretiului pamentului, precum să înțeleptă acăsta și în alte țări anexasate, va se dica: nu poate fi neci vorba de urcarea pretiului.

Trecând cu vederea tote ridicolătatile autorului, ni dăma truda se-i respondem să noi ceteve cuvinte serioase:

Romanii preste totu sunt democratii. Pentru democratia loru au suferit persecuții sub domnă aristocraților, și astăzi cindu democratia intinde mana de ajutoriu tuturor democratilor, românii nu se potu face aristocrați pentru a se espune persecuțiunii noști.

Stadiul actual al democratiei e caracterizat de tendință dă introduce: cultură intensivă la popor, adeca rate suflete atate capete intelectuali, rate suflete atate carturari.

O condiție premergătoare, conditio sine qua non a culturii intensive este garanția naționalității, și prin urmare o instrucție națională; căci și voia o cultură intensivă foră de instrucție națională este a voia realizării unei utopii.

tatea unuia și a ambilor parinti, — și asiă mai departe.

Ereditatea acăsta inse, cindu și cindu poate fi mascata, său innadusita, său modificata prin influență conturbatorie. De exemplu, unu om de geniu are o femeie de o organizare puterosă, dă de crani secundari, influență poate lucră astfelui ca copilul se devine irritable, nervosu, și intelectualmente slabu, — său sanatosu, puternicu, dă foră capacitate, ba chiar prostu ori idiotu.

In acăsta direcție potu fi desclinate și feliurite nemarginite, și asiă încheiată temă acăsta despre ereditatea insusirilor, — mai facând acela adăsu cumca nimenei n'au pututu bagă de séma existență unei legi statutară, ci după exemplele date cu explicația loru, credu că se va potă astăzi pentru totu casul concretă posibilitatea de a da o judecata justă în casuri speciale.

